

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 16 maja 2024 r.

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego

w Warszawie z 22 czerwca 2023 r., sygn. akt VII AGa 1583/22

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 lipca 2021 r., znak: [...] ([...]; dalej: „decyzja”), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej również: „pozwany” lub „skarżący”), działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 1 pkt 12b w zw. z art. 56 ust. 2, ust. 3, ust. 6 i 6a ustawy z

dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. 2021, poz. 716, dalej: „p.e.”) oraz w zw. z art. 104 k.p.a. i art. 30 ust. 1 p.e., po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy D. sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej również: „powód”) w związku z nieprzekazaniem w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 43d p.e., za grudzień 2019 r. i od stycznia 2020 r. do lutego 2021 r. do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że powód nie zachował terminu na złożenie sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu (dalej: „sprawozdanie”) za grudzień 2019 r. i od stycznia 2020 r. do grudnia 2020 r. oraz za luty 2021 r. do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i:

1) za działanie opisane w pkt 1 decyzji wymierzył powodowi karę pieniężną w łącznej wysokości 130 000 zł;

2) odstąpił od wymierzenia kary pieniężnej za działanie wskazane w pkt 1 decyzji w zakresie grudnia 2020 r.;

3) umorzył postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, polegające na niezachowaniu terminu na złożenie sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw ciekłych, a także ich przeznaczeniu za styczeń 2021 r. do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Postanowieniem z 9 grudnia 2021 r., znak: [...] ([...]) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 113 § 1 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 p.e. z urzędu sprostował, w przedmiotowej decyzji, oczywistą omyłkę pisarską, wskazując, że na stronie pierwszej decyzji w punkcie pierwszym, zamiast powołanego ciągu wyrazów:

1. - karę pieniężną w łącznej wysokości 120 000,00,
2. powinny być powołane wyrazy:
3. - karę pieniężną w łącznej wysokości 130 000,00.

Odwołanie od decyzji złożył powód, zaskarżając ją w całości i wnosząc o uchylenie jej w tym zakresie z uwagi na brak podstaw do wymierzenia kary pieniężnej.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie:

1. art. 56 ust. 6a p.e. poprzez nieuwzględnienie, że niezłożenie przez spółkę sprawozdania o rodzajach oraz ilości wytworzonych, przywiezionych i wywiezionych paliw, a także ich przeznaczeniu stanowi czyn o znikomej szkodliwości, szczególnie w sytuacji, gdy spółka zaprzestała naruszania prawa i wykonała obowiązek;
2. art. 56 ust. 6 p.e. poprzez nieuwzględnienie stopnia szkodliwości czynu oraz dotychczasowego zachowania powoda i jego możliwości finansowych przy wymiarze kary, co doprowadziło do wymierzenia kary zbyt wygórowanej.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z 9 listopada 2022 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że odstąpił od wymierzenia kar pieniężnych.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości i zarzucając naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 6a p.e. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na odstąpieniu od wymierzenia powodowi kar pieniężnych w sytuacji niewystąpienia przesłanki niezbędnej do zastosowania tej instytucji, tj. znikomej szkodliwości czynu, jak też wobec nieprzekroczenia przez pozwanego zasad uznania administracyjnego, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania powoda.

W odpowiedzi na apelację pozwanego, powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z 22 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości.

Skarżący oparł skargę na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucając Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 56 ust. 6a w zw. z art. 43d p.e. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na odstąpieniu od wymierzenia powodowi kar pieniężnych w sytuacji niewystąpienia przesłanek niezbędnych do zastosowania tej instytucji, tj. znikomej szkodliwości czynu i realizacji obowiązku, jak też wobec nieprzekroczenia przez pozwanego zasad uznania administracyjnego;
2. art. 43d w zw. z art. 56 ust. 6 p.e. poprzez przyjęcie, że obowiązek sprawozdawczy wynikający z tego przepisu nie obejmuje swoim zakresem podmiotów wpisanych do Rejestru Podmiotów Przywożących, które nie dokonywały przywozu paliw ciekłych, a tym samym składane przez te podmioty sprawozdania zawierałyby wyłącznie wartości zerowe, podczas gdy przepis ten nie zawiera takiego rozróżnienia.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania powoda, ewentualnie o uchylenie w zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Ponadto, na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie kryteriów oceny „stopnia szkodliwości czynu” jako przesłanki zarówno wymiaru kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 6 p.e., jak i odstąpienia od wymierzenia kary na podstawie art. 56 ust. 6a p.e. w korelacji z materialnie ukształtowanym obowiązkiem składania sprawozdań (w tym tzw. sprawozdań zerowych) na podstawie art. 43d p.e. przez podmioty wpisane do Rejestru Podmiotów Przywożących.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zaś z ostrożności procesowej, w sytuacji przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, o jej oddalenie, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tak ujęta instytucja tzw. przedsądu jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także ze sformułowanymi przez Radę Europy zaleceniami dopuszczającymi wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Podkreślić przy tym należy, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego zasadniczym celem jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa. Konsekwentnie przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez Sąd Najwyższy powinny być te skargi kasacyjne, które dotyczą spraw najpoważniejszych, wpływających na rozwój i kształtowanie systemu prawnego (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 31 marca 2005 r., SK 26/02).

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., czyli potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie, w odniesieniu do tak ukształtowanej przesłanki wskazuje się, że wnoszący skargę kasacyjną w pierwszej kolejności zobowiązany jest do wskazania przepisów, będących źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mających jednocześnie znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 lutego 2019 r., V CSK 374/18; 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17; 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17; 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15; 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15). W konsekwencji wnoszący skargę zobowiązany jest do wykazania, że wskazane przez niego przepisy wywołują rzeczywiste i poważne wątpliwości interpretacyjne, które dotychczas nie doczekały się wykładni w orzecznictwie sądów, bądź przytoczenia orzeczeń wskazujących na występowanie na tle wskazanych przepisów rozbieżności (z wielu zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2019 r., I CSK 620/18; 24 kwietnia 2019 r., V CSK 470/18; 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18; 23 maja 2018 r., I CSK 31/18; 22 maja 2018 r., 15 maja 2018 r., II CSK 12/18; 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15; 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12; 26 listopada 2012 r., III SK 18/12; 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11; 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; 25 października 2007 r., V CSK 357/07; 25 października 2007 r., V CSK 356/07; 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; 15 października 2002 r., II CZ 102/02). Jednocześnie wskazuje się, że rozbieżność w orzecznictwie sądów,

o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., nie zachodzi, jeśli ta dotyczyła odmiennych stanowisk sądów pierwszej i drugiej instancji w tej samej sprawie bądź stanowisk sądu i strony (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2004 r., II PK 9/04; postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 listopada 2012 r., III SK 19/12; 24 kwietnia 2003 r., I PK 557/02; 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14).

Przekładając powyższe na rozpatrywaną skargę wskazać należy, że skarżący nie dopełnił powyższego obowiązku. Wskazane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzecznictwo nie potwierdza tezy o istnieniu potrzeby dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zauważyć przy tym należy, że nie odnosi się ono do kryteriów oceny „stopnia szkodliwości czynu”, a zatem wykładni art. 56 ust. 6 i 6a p.e., lecz do obowiązku o jakim jest mowa w art. 43d p.e.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że występujące w art. 56 ust. 6a p.e. wyrażenie „znikomy stopień szkodliwości czynu”, to wyrażenie nieostre, którego zakres jest ustalany *ad casum* przez organ stosujący prawo. Tego rodzaju wyrażenia wprowadzane są do tekstów prawnych przez prawodawcę celowo, w celu uelastycznia tekstu prawnego. Zgodnie z § 155 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 283) jeżeli zachodzi potrzeba zapewnienia elastyczności tekstu aktu normatywnego, można posłużyć się określeniami nieostrymi, klauzulami generalnymi albo wyznaczyć nieprzekraczalne dolne lub górne granice swobody rozstrzygnięcia. W konsekwencji postulowane przez skarżącego zaostrenie zakresu wskazanej nazwy prowadziłoby do sądowego wykreowania normy prawnej niezgodnej z wolą ustawodawcy.

Należy ponadto zauważyć, że zarówno orzecznictwo, jak i doktryna, wielokrotnie odnosiły się do pojęcia „szkodliwości czynu”, w szczególności „społecznej szkodliwości czynu” występującego na gruncie Kodeksu karnego i kryteriów jej określania, które odpowiednio zastosować można dla celów wykładni przepisów Prawa energetycznego (zob. M. Czyżak, *Znikoma szkodliwość czynu jako przesłanka odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej w ustawie – Prawo energetyczne*, Państwo i Prawo 2023, nr 7-8, s. 116-129). Interpretację tę uznać należy za utrwaloną i nie budzącą wątpliwości, zaś do jej zastosowania do wykładni przepisów Prawa energetycznego wystarczająca jest zwykła wiedza prawnicza i zastosowanie obowiązujących reguł wykładni.

Zważywszy więc, że wskazane przez skarżącego zagadnienie nie stwarza realnych i poważnych trudności orzeczniczych, a w szczególności nie wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w zakresie kryteriów oceny stopnia szkodliwości czynu jako przesłanki

wymiaru kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 6 p.e., jak również odstąpienia od wymierzenia kary na podstawie art. 56 ust. 6a p.e., Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

[ms]